

FUMO
Postbus 3347
8901 DH Leeuwarden

Herengracht 258-266

1016 BV Amsterdam

Tel 020 - 6 383 483

Fax 020 - 6 387 352

Derdengelden

NL52 RABO 0 393 64 65 56

datum: 15 november 2016
betreft: verzoek tot handhaving
inzake: Reststoffen Energie Centrale in Harlingen (REC)

Geachte heer/mevrouw,

Ten verzoeken van Stichting Afvaloven Nee, gevestigd te Wijnaldum (gemeente Harlingen) en de andere personen vermeld in de bijgevoegde bijlage, allen in deze woonplaats kiesende aan de Herengracht 258 – 266 te Amsterdam ten kantore van mr. H.A. Sarolea, gemachtigde en advocaat, dien ik bij deze het verzoek in om over te gaan tot handhaving van de wet en de vergunning in verband met overtredingen van voorschriften ter waarborging van een proces van naverbranding met temperaturen > 850 °C gedurende tenminste 2 seconden.

Ontwerp-voorwaarden waren al op de grens van het technisch haalbare

Het bestuur is reeds voorafgaande aan de verlening van de vergunning gewezen op de risico's van een te sturende rol van Frisia Zout in het proces van besluitvorming over de REC. Het bedrijf Von Roll Inova – marktleider in de branche van leveranciers van afvalcentrales – had zich teruggetrokken uit het proces van aanbesteding vanwege, naar eigen zeggen, te riskante randvoorwaarden die Omrin verlangde om aan de energievraag van Frisia Zout te kunnen voldoen: 'Men wil de stoom op een temperatuurniveau leveren dat op de grens van het technisch haalbare ligt', aldus Von Roll Inova in de Leeuwarder Courant van 1 februari 2007.

De slechtst denkbare bedrijfsomstandigheden

Bij het ontwerp – waaraan het bedrijf Von Roll Inova haar naam dus niet wenste te verbinden – is uitgegaan van bedrijfsomstandigheden waarbij gemiddeld circa 28,5 ton afval met een stookwaarde van 13 MJ/kg per uur wordt verbrand. In werkelijkheid blijkt de REC evenwel aangewezen te zijn op afval met een lagere stookwaarde, hetgeen er toe leidde dat Omrin besloot om de te verbranden hoeveelheid afval op te schroeven tot de hoeveelheid die volgens het zogenaamde 'stookdiagram' nog nèt op het rooster past. Daarmee wordt de REC een installatie die regelmatig werkt bij 'de slechtst denkbare bedrijfsomstandigheden' (voorschrift 4.1.2 van de vergunning duidt het verbranden van afval met een calorische waarde van 9-11 MJ/kg en een

doorzet van 35 ton per uur aan als de 'slechtst denkbare bedrijfsomstandigheden'). Ofwel: de REC valt te vergelijken met een auto die op slechte brandstof continu plankgas moet rijden.

REC geplaagd door storingen, óók na vervanging van al het tegelwerk

De praktijk heeft duidelijk gemaakt dat de waarschuwingen van Von Roll Inova niet onterecht zijn geweest, de REC kampt immers vanaf de oplevering met storingen. Het is niet ondenkbaar dat er met elkaar conflicterende eisen zijn gesteld aan het tegelwerk in de eerste trek van de verbrandingskamer. Enerzijds waar het betreft de door bedrijfseconomische belangen gestuurde afgifte van de nodige warmte naar het achter de tegels gelegen met water gevulde buizenwerk en anderzijds het tegelijk vast moeten houden van de in de eerste trek in de naverbrandingszone absoluut vereiste minimumtemperatuur. In ieder geval kan worden geconstateerd dat – gerekend vanaf de oplevering – al het tegelwerk in de eerste trek opmerkelijk snel is vervangen en dat daarna de ernst van de storingen in het bedrijfsproces alleen nog maar lijkt te zijn toegenomen. Wat van alle problemen ook zij, tot op heden blijft Omrin in gebreke om de werkelijke achterliggende oorzaak van het niet goed functioneren van de REC aan te wijzen en weg te nemen, en holt men dus in feite van incident naar incident.

Opgemerkt wordt dat diverse door Omrin en het bevoegd gezag aangekondigde maatregelen om de bevolking en de politiek gerust te stellen – zoals bijvoorbeeld onderzoek naar verlenging van de schoorsteen en een op leefniveau uit te voeren luchtkwaliteitsonderzoek – een lege huls zijn. Zo blijkt het luchtkwaliteitsonderzoek binnen de begeleidingsgroep al op voorhand omstreden, en het is grotendeels uitgekleed omdat alleen in de zeer directe nabijheid van de schoorsteen, waar een aantal grote bedrijven zitten, gedurende een vol jaar een volwaardige full-time meetinstallatie wordt geplaatst. En het dossier inzake verlenging van de schoorsteen is weer in een diepe lade opgeborgen met nota bene het door de gedeputeerde voor de camera van Omrop Fryslan gehanteerde argument dat er zo veel onzekerheden kleven aan de verspreiding van de pluim dat 'wellicht' een kortere schoorsteen zelfs beter is voor de volksgezondheid dan de langere door hem zelf voorgestelde schoorsteen van 70 meter.

Volgens verzoekers ligt de belangrijkste achterliggende oorzaak van veel problemen in een te vaak voorkomend slecht verbrandingsproces met ingezakte temperaturen.

De Richtlijn Industriële Emissies, artikel 50 Exploitatievoorwaarden

Dit artikel bepaalt in het tweede lid het volgende.

'Afvalverbrandingsinstallaties worden zodanig ontworpen, uitgerust, gebouwd en geëxploiteerd dat, zelfs in de meest ongunstige omstandigheden, het bij de verbranding van het afval ontstane gas na de laatste toevoer van verbrandingslucht op beheerste en homogene wijze wordt verhit tot een temperatuur van ten minste 850 °C gedurende ten minste twee seconden.'

Het voorschrift is geïmplementeerd in het eerste lid sub b van artikel 5.23 Activiteitenregeling, dat het volgende bepaalt:

'de afvalverbrandingsinstallatie [wordt] zodanig uitgerust, gebouwd en geëxploiteerd dat, zelfs in de meest ongunstige omstandigheden, het bij het proces ontstane gas, na de laatste toevoer van verbrandingslucht, gedurende twee seconden op beheerste en homogene wijze wordt verhit tot ten minste 850 °C, gemeten dichtbij de binnenwand of op een ander representatief punt van de verbrandingskamer'.

Verzoekers hebben, zoals al gezegd, gereede twijfels gekregen of de REC wel voldoet aan deze exploitatievoorwaarde.

Slechts éénmaal heeft Omrin de door haar permanent rond de 2 seconden hoogte in de verbrandingskamer gemeten temperaturen aan het publiek laten zien en wel door, tijdens een door haar in de controlekamer van de REC gearrangeerde bijeenkomst voor de media, de actuele temperaturen op dat moment te tonen. Na verzoek van de Harlinger Courant om ook temperaturen uit de weken ervoor te mogen zien werden er dips tot vóór onder de 850 °C in het gemeten temperatuurverloop zichtbaar. Hierna heeft Omrin – ondanks herhaald verzoek – nooit meer een door haar in de verbrandingskamer gemeten temperatuur openbaar willen maken, en voorkomt daarmee dat experts en omwonende burgers deze kunnen vergelijken met de door Omrin tegelijkertijd ook berekende temperatuur op het (op ongeveer dezelfde hoogte in de oven verwachte) 2 seconden niveau. Over de deugdelijkheid van de bij deze berekening gehanteerde omrekenpolynoom bestaan de nodige gefundeerde twijfels en ook de StAB heeft tot twee maal toe geadviseerd de polynoom opnieuw te ijken.

Het onderzoek als bedoeld in art. 5.14.2 Activiteitenregeling is nooit verricht

Volgens zowel de Europese als de nationale wet dient elke afvalverbrander bij gelegenheid van de inwerkingtreding twee diepgaande onderzoeken te laten doen die aantonen dat de bij de verbranding op het rooster ontstane gassen in de naverbrandingskamer gedurende tenminste 2 seconden worden verhit tot tenminste 850 °C. Het eerste onderzoek wordt uitgevoerd bij de verbranding van afval met een calorische waarde waarvoor de centrale is ontworpen, het tweede onderzoek wordt uitgevoerd bij de verbranding van afval onder de meest ongunstige bedrijfsomstandigheden, die hierboven voor de REC reeds zijn toegelicht.

Nederland heeft dit voorschrift aangaande beide te verrichten onderzoeken geïmplementeerd in art 5.14 Activiteitenregeling.

Artikel 5.14

1. De verblijftijd, de minimumtemperatuur en het zuurstofgehalte van de afgassen worden vastgesteld op het moment dat de afvalverbrandingsinstallatie in werking wordt gesteld.

2. De verblijftijd, de minimumtemperatuur en het zuurstofgehalte van de afgassen worden tevens vastgesteld op het moment dat de afvalverbrandingsinstallatie onder de meest ongunstige bedrijfsomstandigheden in werking is gesteld.

Omrin heeft zich – onder verwijzing naar een door het bedrijf Lentjes in 2011 vervaardigd rapport – aanvankelijk op het standpunt gesteld dat beide onderzoeken door Lentjes waren uitgevoerd en dat de REC aan alle eisen voldoet (Lentjes is zoals u weet het bedrijf dat de ketel gebouwd en opgeleverd heeft). Door een ambtenaar van de provincie werd Omrin er vervolgens op geattendeerd dat uit het rapport niet blijkt van een ook bij de meest ongunstige omstandigheden uitgevoerd onderzoek.

Het is inmiddels vast komen te staan, formeel bevestigd in het laatste verslag van de StAB, dat een onderzoek naar de verblijftijd en minimumtemperatuur in de situatie dat er sprake is van afvalverbranding onder de meest ongunstige omstandigheden nooit verricht is (en als het onderzoek wél zou zijn verricht, hetgeen verzoekers op zich niet uitsluiten, heeft Omrin de resultaten van het onderzoek in ieder geval goed geheim weten te houden).

De verplichting tot onderzoek naar de verblijftijd en minimumtemperatuur bij een verbranding van afval onder de meest ongunstige bedrijfsomstandigheden is bij dit alles ook nog eens specifiek opgenomen in voorschrift 4.1.2 van de vergunning:

4.1.2 Binnen 6 maanden na inbedrijfstelling van de installatie moet een meting uitgevoerd worden naar de verblijftijd, minimumtemperatuur en het zuurstofgehalte van de rookgassen, als bedoeld in voorschrift 2.5 van het Bva, bij een doorzet van 35 ton/uur met een calorische waarde van 9-11 MJ/kg (als slechtst denkbare bedrijfsomstandigheden).

Het beroep dat Omrin in tweede instantie is gaan doen op door het bedrijf Tauw op 19 mei 2011 vlak onder het dak van de eerste trek uitgevoerde temperatuurmetingen – volgens Omrin verricht bij slechtst denkbare bedrijfsomstandigheden – miskent dat dit geen onderzoek is geweest naar de verblijftijd en minimumtemperatuur zoals voorgeschreven door art. 5.14 van de Activiteitenregeling respectievelijk voorschrift 4.1.2 van de vergunning. Het is niet meer dan een omrekening van een meting onder het dak gemaakt met de omstreken omrekenpolynoom.

Reeds de voormelde constatering – het ontbreken van een door de wet en de vergunning dwingend voorgeschreven onderzoek uitgevoerd onder de slechtst denkbare bedrijfsomstandigheden – brengt mee dat er niet voldaan is aan een belangrijke voorwaarde voor het na zes maanden na inbedrijfstelling mogen blijven exploiteren van een afvalverbrander. Deze onrechtmatigheid klemmt te meer nu de REC in de praktijk regelmatig ook daadwerkelijk afval verbrandt onder de slechtst denkbare bedrijfsomstandigheden.

Terzijde: het door Lentjes wél verrichte onderzoek onthult te lage temperatuur

Zoals aan uw dienst inmiddels uitvoerig gemotiveerd is toegelicht heeft nadere bestudering van het voormelde rapport Lentjes en het laatste StAB-verslag aan het licht gebracht dat het verslag van het wél verrichte onderzoek (het onderzoek van artikel 5.14.1 AR) diverse – direct in het oog springende – tegenstrijdigheden bevat, alsmede een evident onjuiste toepassing van de bij het rapport Lentjes als Bijlage A gevoegde Duitse 'Richtlijnen' inzake het beginpunt van het naverbrandingstraject in de REC. Dit beginpunt ligt op 18 meter hoogte, zoals Lentjes zelf expliciet (en terecht) in de Engelstalige toelichting heeft verklaard.

Anderzijds rekent Lentjes vervolgens in concreto vanaf 14,4 meter hoogte, met als gevolg dat de door haar vermelde temperatuur na 2 seconden verblijftijd in de naverbrandingszone – gegeven de vastgestelde temperatuurgradiënt – 100 gr °C te hoog is voorgesteld: 900 °C in plaats van 800 °C.

Ook de StAB heeft, zoals u weet, in haar laatste verslag aangegeven dat toepassing van de door Lentjes bij haar verslag gevoegde Duitse 'Richtlijnen' mee zou brengen dat er vanaf 18 meter hoogte gerekend behoort te worden, maar heeft (vooralsnog) het door Omrin gedane beroep op vaagheid van de Nederlandse regels gevolgd.

Ook het wél verrichte onderzoek versterkt nog eens de conclusie dat er alle aanleiding is om te besluiten tot een onverwijld stillegging van de REC.

Toezeggingen omtrent bekend maken van temperaturen worden niet nagekomen

De directie van Omrin heeft dit jaar meerdere malen toegezegd om de in de verbrandingskamer op 24 meter hoogte gemeten temperaturen openbaar te zullen gaan maken, maar deze toezeggingen zijn niet nagekomen. In plaats daarvan is enkele maanden geleden door zowel Omrin als de gedeputeerde naar buiten gebracht dat de omrekenpolynoom waarmee Omrin de gemeten daktemperatuur omrekent naar – volgens Omrin – de temperatuur op de 2 seconden hoogte, zal worden geijkt.

Volgens verzoekers had deze ijking al veel eerder moeten plaatsvinden. En dit in ieder geval zowel ná het (noodgedwongen) besluit om afval met een gewijzigde samenstelling en substantieel lagere calorische waarde te gaan verbranden, als ook (opnieuw) ná de algehele vervanging van het tegelwerk in de verbrandingskamer in 2015.

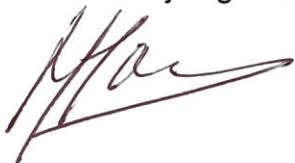
Maar inmiddels blijkt ook de laatste toezegging van enkele maanden geleden onbetrouwbaar te zijn geweest, en wordt de toevlucht genomen tot vaag omschreven verificaties die op een nog onbekend tijdstip mogelijk zullen gaan worden verricht.

Het is om alle voormelde redenen dat verzoekers concluderen dat de REC op dit moment geëxploiteerd wordt op een wijze die niet in overeenstemming is met de wettelijke voorwaarden en de vergunning, weshalve zij uw dienst verzoeken om namens het College van GS van Friesland over te gaan tot handhaving en stillegging van de REC.

Subsidiair wordt verzocht om als bevoegd gezag vergunninghouder op te dragen om thans in ieder geval alle door Omrin vanaf 1 januari 2014 tot en met heden verzamelde en bewaarde data betreffende de gemeten temperaturen op 24 meter hoogte ter beschikking te stellen van het bevoegde gezag. Gezien diverse aan uw dienst toegelichte onverenigbaarheden tussen enerzijds informatie zoals vermeld in het rapport Lentjes en anderzijds de door Omrin op basis van de omrekenpolynoom verrichte bijtellingen bij de temperaturen zoals in het dak gemeten zijn er meer dan sterke aanwijzingen dat in de jaarverslagen van Omrin in weerwil van het gewekte beeld niet de werkelijke temperaturen op de 2 seconden hoogte worden getoond.

Dit laatste aspect rechtvaardigt uiteraard zonder meer een verzoek van toezichthouder aan vergunninghouder om eindelijk de op 24 meter hoogte gemeten temperaturen aan het hele publiek – en in ieder geval aan verzoekers, en in ieder geval aan toezichthouder – bekend te maken.

In afwachting van uw berichten,
Met vriendelijke groeten,

H.A. Sarolea

bijlage:1